

sosalurin

telf. 1 47 20. 1 18 20
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevandi: Fyrir-
ritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bláðmenn: Høgni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Rentuskatturin

Á TINGI HEVUR javnaðarflokkurin lagt fram uppskot um brennistudning til pensionistar og stakar uppheldarar og uppskot um stuðul til bjálving av húsum hjá pensionistum. Hesi bæði uppskotini eru mett at kosta landskassanum 6 mió. kr.

VIÐ UPPSKOTI til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um inntøkuskatt av rentu av innistandandi peningi, hevur javnaðarflokkurin samstundis ávíst landskassanum eina inntøku, ið kann bera hesa meirútreiðslu uppá 6 mió. kr.

EFTIR UPPSKOTI frá fólkafløks- sambands- landsstýrinum, samtykti lögtingið í 1952, at renta vunnin av innistandandi peningi í færoyskum bankum og sparikæsum, skal skattast fyrri seg. Sambært nevndu lóg, er rentuskatturin skipaður so, at skatturin verður roknaður við einum hálvum prosent av teirri peningagædd, sum ber rentuna og tað vil siga við einum hálvum prosent av innistandandi peningagæddini.

VIÐ ØÐRUM ORÐUM er tað innistandandi peningagæddin, og ikki rentuinntøkan, ið verður skattað. Tað vil siga at hetta í løtuni er eitt slag av ognarskatti. Og hetta vil javnaðarflokkurin hava broytt, soleiðis at tað verður rentuinntøkan, og ikki innistandandi peningagæddin, sum verður skattað. Eisini vil flokkurin skipa skattingina so, at øll rentuinntøka verður skattað eins.

UM EIN SPARARI í dag t.d. hevur 10.000 kr. standandi á vanligari bók fær hann 4% ella 400 kr. í rentu. Hann rindar sum er 50 kr. ella 12,5% av rentum í skatti. Um ein annar sparari hevur 10.000 kr. innistandandi uppá longstu uppsøgn fær hann 10% ella 1000 kr. í rentu. Men hann rindar somuleiðis 50 kr. ella einans 5% av rentuni í skatti. Hetta kemst alt av at rentuskatturin verður roknaður av innistandandi peningagæddini.

HETTA, AT TANN hægri inntøkan verður skattað linari enn tann lægri, er eitt brot á øll galdandi princippr í okkara skattalóggávu annars og í stríð við allan logikk. Uppskot javnaðarflokksins hevur til endamáls at øll rentuinntøka verður skattað eins, nevniliga við 12,5% og hetta gerst við, at skatturin verður roknaður av rentuni og ikki av innistandandi peningi.

TÁ HUGSAÐ VERÐUR um, at øll onnur inntøka, ið beinleiðis stavar frá arbeiði, verður skattað við upp til 50%, so er tað ikki nakar høgur skattur, um rentuinntøka verður skattað við 12,5%.

Annað enn orðabrask

Flestu mundi standa greitt, at tað fór at vera strílti eisini hesaferð at fáa avtalu í lag um fiskiveiðurættindi við EF og annars við tey lond vit hava áhuga um samvinnu við.

Ikki óvænta; vónirnar um brúkligar avtalar hava oftast ikki verið tær ljóastu, men tað hevur tó higartil eydnast so dánt. Tað eydnaðist eisini í fjør, ikki uttan svørslag, minni enn so.

Bestu kreftirnar vóru lagdar í samráðingarnar. Fráfarna landsstýrið legði meginorku sína í hesar avtalar. Litla og onga orku í keglið um hvør størsta heiðurin átti fyrri náddu úrslitini.

Tað er av størsta týðningi, grundgevandi fyrri samfelagið, at vit fáa brúkligar avtalar um samvinnu á veiðuleiðum uttan fyrri Færoya-leiðir. Tað mundi tí undra mangan, at siggja samrøðuna nýggja landsstýrið leggur fyrri við í Dimmalætting nú leygardagin. Nú er unvent í holuni.

Vit hava fingið ein lógmann, sum stendur fast-negldur í síni fortíð sum andstøðuleiðari, sum framhaldandi briglsar landsstýrinum sum farið

er í søguna. Briglsar, tí tað ikki eydnaðist honum at fáa eina EF avtalu við brestin.

Landsstýrið, sum farið er í søguna hevur sjálvsagt alla skyldina, fyrri tí sum nú er hent.

Ikki eg. Í øðrum lagi er tað ríkisstjórnin sum ikki evnar ella ikki vil. Soleiðis konkluderar okkara nýggi lógmaður. So lætt er tað hjá honum.

Hann dugur at seta tingini í røttu raðfylgju í forhold. Er úrslitið vánaligt, so eru tað hinir, sólarklárt.

Er úrslitið gott, ja so er tað eg, sjálvsagt.

Tann sum fylgt hevur við gongdini í hálvfjersunum, veit hvi tað gekst illa at upphalda gamla veiðumynstrinum. Hartil er at hava í huga útflytingina á 200 fjórðingar; einki uppfinnili hjá færoyingum, ikki politikkur fráfarna landsstýrisins, men politikkurin hjá londum, sum hava heilt aðrar interessur enn vit.

Hvør áhugi var at byrgja fyrri allar út-lendskari veiðu í egnum sjógvi; hetta vóru lond sum hava ikki brúk fyrri at veiða á fjarum leiðum, hava nokk hjá sær

sjálvum.

Og henda gongdin var og er ikki fyrirminur okkara. Enn í hvussu er.

Tá Færoyar — eitt sameint lögting — tók avgerð um ikki at fara upp í EF, var tað tí at vit ikki mettu tað at tæna okkum best.

Fiskivinnupolitikkurin EF's tók ikki serligu færoysku viðurskiptini nógv væl til eftirtektar. EF fiskivinnupolitikkurin er í stuttum at tú skalt lata líka nógv veiðu í virði sum tú vilt hava í virði frá EF.

Sama liberal-kapitalistiska prinsipp, sum sigst vera felagsnevni hjá nýggja landsstýrinum.

Tað EF hevur svarað donsku stjórnini og tað danska stjórnin síðani hevur sagt Paula Ellefsen er at tað er so sum so við áhuganum hjá EF londum at fiska í færoyskum sjógvi. Færoyar hava minni og minni at bjóða EF, av tí sama verður minni og minni at lata teimum.

Svarið hjá landsstýrinum, sum farið er í søguna, hevur verið, og tað hevur P. E. j.ú lesið í blaðsamtalu í Dimmalætting hevur endurgivið av Atla Dam í norska

við-merkingar

blaðnum Farmann, har Atli Dam sigur nakað soleiðis:

»Vit hava ikki møguleika at bjóða líka so nógv sum vit hava brúk fyrri.

Skulu vit halda samfelagnum uppi, megur vit eisini hava ráðvøru úr fremmandum sjógvi.

Uttan mun til hvat vit kunnu bjóða istaðin.

Tað er lítill nytta í tí at kasta eftir fráfarna landsstýrinum.

Uppgávan hjá lógmanni er at samráðast nú — og at brúka kreftirnar har.

Góða mamma, tað var ikki eg, plagdu vit at syngja í skúlanum; læran í hesum er jú, at lítið nyttar at kasta skyldina á hinar, tá tú dálkaði teg.

Nýggi lógmaður er ikki komin burtúr vananum at kasta eftir øðrum.

Nú alt ikki er so leikandi lætt, sum tá hann blakaði alla ábyrgd fyrri borið, og bara grytti eftir øðrum.

Nú skal annað til enn orðabrask.

Christiansborg
31. januar 1981
J. Lindenskov

Ítróttarhøll á Giljanesi o.a.

Tað mundi vera ein av mætastu rithøvundum okkara, sum, í einari av stuttsegum sínum, lýsti samarbeiðið Miðvág og Sandavág millum fyrri-myndarlígt at vera, og kom í hesum viðfangi við ynski um, at aðrar bygdir gingu somu leið. Vit her vesturi, ið hetta løsu, kundu nikka samtykkjandi, ásannandi um, at hetta hevði og fór í framtíðini at hava ómetaligan týðning fyrri bygdin báðar. At so kom at vera, hevur tíðin prógvað. Tann framburður, ið verið hevur, man fyrri størsta partin hava retor í tí samarbeiðisútbýgging, sum er framd. Síðan kann sjálvandi eitt sindur av kegli vera um, hvør av bygdunum er torført at meta um. — Har arbeiðs-pláss verða lögð, verða tey í sjálvum sær at skapa menning og trivnað. Tað skal tó beinanvegin ásannast, at Sandavágur eisini hevur notið gott av teimum tiltøkum, samarbeiðið hevur verið um, og man neyvan verða hugsandi, at longri hevði verið komið framá við at gingið aðrar leiðir.

Harra blaðstjóri. Tað, sum serliga fekk meg at taka penn í hond viðvíkjandi viðurskiptunum bygdanna millum, er tann einvisa og mangan ófantaliga skrivning, sum Dagblaðið hevur havt um hetta sama. Tilik skrivning kann bert tæna einum endamáli: at seta bygdin arvi upp móti hvørji aðrari og birta upp hatur og stríð. Tó eru vit alt fleiri, ið eru farin at trúgva, at hetta er høvuðsendamál Dagblaðsins. Tað er so mangt, ið bendir á, at so er.

Lítið er at ivast í, at bløðini kundu verið at gagni, eisini tá tað snýr seg um samarbeiðið bygdanna millum; men tað velst sjálvandi um, hvussu tilik mál verða uppsett, og ikki minst, hvussu tey verða lýst.

Lat okkum t.d. taka byggingina av skúla- og ítróttarhøllini, sum er farin í gongd. Her kundu Sosialurin gjørt eitt muna-gott arbeiði fyrri at skapt fatan um málið. Sosialurin hevur frammum onnur bløð, eftir at hava tikið ymisk mál upp, roynt at lýst hesi frá so nógvum

siðum, sum møguligt, og man hetta vera ein orsök til, at vit idag kunna siga, at blaðið er gott. Tað kom tó ikki at vera Sosialurin, men Dagblaðið, ið tók sær av hesum máli. Og eftir at hava lesið greinina, sum ikki bert var einvís, men í mangar mátar heldur enn ikki argandi, væntaði tú avgjørt, at nú fór onkur fólkafløksveljari at gera vart við seg. Hetta var jú eitt av teimum málum, sum Fólkafl. fer beint í agitatiónini her vesturi. Men so skuldi ikki vera. Dugi so illa at skilja, at fólkafløksveljarar í Sandavági lótu sær lynda, ta viðgerð blað teirra hevði um ítrótt-

arhøllina. Kanska var tað jólaheilsa Dagblaðsins til tey, ið blaðið hevði argað serliga nógv, sum fekk teir at bliðkast aftur. Ella er tað veruliga so, at »dupultmoralurin« hevur fingið fastatøkur á Fólkafløkkinum???

Tó, vit eru fleiri, ið fegnast um samarbeiðið bygdanna millum. Trúgví eisini, at vit eru fleiri, ið ynskja, at tað skal halda áfram, og vit hava avgjørt einki imóti, at samarbeiðsandin røkkur inn á Giljanes, ella til Sandavágs, um so skuldi ligið fyrri. Við tøk fyrri upptøkuna.

Sandavágsmáður

Føroyskt sjálvstýri

Almennur fundur um føroyskt sjálvstýri verður hóskvældið 5. februar kl. 20. í Læraraskúlahøllini.

14. september-bólkurin